

“Sfeta”, regina cerșetorilor

Reportaj cu straista de gât

Pentru o zi, am fost regina cerșetorilor. Am lăsat blocnotesul în sertar și am coborât în stradă, să pătrund în lumea calicilor și ologilor. O lume a umilinței, mizeriei și a dramelor sordide. O lume a damnăților. Deghizată în haine ponosite și afișând pe față masca disperării, am păsit pe scena acestui teatru trist, în rolul “orfanei Sfeta”. Stând în genunchi, în parcul “Ștefan cel Mare și Sfant”, am adunat, timp de o oră, 6 lei și 90 de bănuți. În aceeași zi, colindând labirinturile deznașdejdiț umane, m-am ales cu casă, stăpân și amant.

EXCLUSIV

Aleea din parcul “Ștefan cel Mare” a fost primul loc în care am stat prima dată

Îmbrăcată în rolul “orfanei Sfeta”, aceasta e totuși colega noastră, Natalia Hadârcă, documentându-se în teren.

fost primul loc în care am stat prima dată în genunchi. Întâia oară în viață am întins mâna pentru a cerși. Felul în care eram îmbrăcată și vânătăile de pe față, pe care mi le-au aplicat colegii folosind un fard de obraz, îi faceau pe trecători să mă ocolească. Eram îmbrăcată într-un palton de prin anii 60, ponosit și fără nasturi. În picoare îmi trăse-sem niște cizme vechi și rupte. Ca să trezesc mila și să nu fiu recunoscută, m-am îmbrobodit cu o șalină băbească ce-mi acoperea fruntea. ("Cu șalina asta ești cea mai **krutai!**", avea să-mi spună "o colegă" spre sfârșitul zilei.)

În acea zi, în parc nu era nici un cerșetor. La început, totul îmi părea o joacă, dar, în momentul în care în mână mi-a căzut, sunând, primul bănuț, ceva în mine s-a schimbat. O sfârșeală îmi podidi sufletul. Căutam din toate puțurile să-mi rețin suvoiul de lacrimi care se prelingea pe obrazul murdar, dar în zadar. Zăream ca printr-o ceată încălțările celor care îmi dădeau de pomană. Nici acum nu-mi pot da seamă de ce plângem: de umilință, de durere sau de milă pentru cerșetori. Pe cei care-mi dădeau de pomană nici nu

îndrăzneam să-i privesc. Peste un timp, picioarele mi-au amortit de nu le mai simteam. Când am încercat să mă scol, nu am putut să-mi rețin un murmur de durere. Înțepenisem. Într-o oră de cerșit, adunasem 6 lei și 90 de bani. Între timp, mi-am mai venit în fire. Depășisem stresul. "Un debut reușit, Sfeta" — mi-am zis. Am și făcut și primele constatări - femeile sunt mai zgârcite decât bărbații. Ele îmi dădeau doar câte trei sau, cel mult, cinci bănuți. Cea mai darnică dintre ele mi-a aruncat, ca unui câine, tocmai 10 bănuți.

Bărbații sunt mai milostivi. Cel mai zgârcit nu s-a înduplecăt totuși să-mi dea mai puțin de 25 de bani. Însușind rapid secretele meseriei, am părăsit peste un timp locșorul meu "bănos" de pe alei, cu gândul să cunoasc și personajele acestei lumi subterane. Fără a avea habar de Stanislavski, mă și identificasem cu rolul pe care-l jucam. La un moment dat, m-am surprins chiar că alerg pe stradă, cântând sau scâncind fără nici un motiv. M-am așezat pe scările sediului Guvernului. Am scos din straistă o bucată de turtă și am început să mănânc. Trecătorii, ajungând în dreptul meu, își iuțeau pasul, dezgustați.

Parfum de cerșetor

Peste drum de magazinul "Gemenii" cerșea o țigancă de vreo 60 de ani. S-a uitat lung la mine și mi-a făcut semn să mă apropii. Bănuitoare, m-a întrebat: "Tu cu cine lucrezi?" Imediat, am început să-i depăr povestea învățată a "orfanei Sfeta". I-am spus că am fugit de la casa de copii din Bălți, că nu am

unde dormi, nici ce mânca. "Dacă e cum zici, fato, ai să mergi să dormi la casa mea, la Nisporeni, iar de lucrat vei lucra pentru mine". De la baba-țigancă am aflat și "regulile jocului": eu trebuie să-i dau toți banii câștigați, iar ea mă va hrăni, îmi va asigura un acoperiș deasupra capului și îmi va cumpăra "haine frumoase". De cealaltă parte a bulevardului, cerșea o fetiță de vreo 12 ani. Baba mi-a spus că fata e "o lucrătoari de-a iia". I-am propus să mergem împreună să cerșim în piață, dar ea repede a dat din cap că nu se poate, spunându-mi că acolo nu e **tiritoria ei**. "Orașul e împărțit în zone, care au stăpâni, aşa că n-ai ce căuta acolo", mă lămurește baba. Am părăsit-o, promițându-i că am să vin. M-am îndepărtat de ea, dar miroșul de urină și de tutun al babei îmi pătrunsese în haine. Un parfum dezgustător. Parfum de cerșetor.

► Natalia Hadârcă
(continuare în pag. 4)

"Sfeta", regina cerșetorilor

mare din pag. 1)

mitirul "Doina" este loc bun de cerșit

La gară, când m-a văzut, un polițist a întervenit că, dacă îi mai apar în față și, "imi rupi chișoarele". Sub soarele din Chișinău nu e nici un loc vacant să trăiu "orfana Sfeta". Lângă piață de gară, cerșeau o altă bătrână. M-am întors lângă ea. Plângând, i-am spus estea mea și am rugat-o, "dacă se poate", să lucrez pentru seful ei. "Dragul meu, eu n-am șef, lucrez singură, dar nu prea fese banul. Făc doar câte 5 de zi. Tu du-te mai bine la "Doina", întîrzi. Acolo cerșește o prietenă de ea. Paulina o cheamă. Te duci și-i că te-a trimis baba Domnica. Si să spui că ești o nepoată de a mea, Baraboi". Eu, făcând-o pe naivă, am spus-o la rândul meu: "Da mama, tot nă ești?" Pe mătușă o umflă râsul, nu sunt orfană, fată dragă. Am un și o fată. Si unul, și celălalt trăiesc și, is dizvorțăți, fiecare cu câte doi. Vezi că nu degeaba stau eu aici, să-i ajut, că patru guri de astu-nu-i ușor". Mătușa avea acum ochii de lacrimi. Mi s-a făcut milă de Nu semăna deloc cu tigana, avea o ire blândă și hainele curate. Părea o ie cumsecade. Mi-a mai spus că uneori cu cerul la Sankt-Peterburg sau Moscova, o iau niște tiganii. Doar face bani mai mulți, dar este oită să dea o parte din câștigătorilor. Am rugat-o să mă ia și pe mine. Bătrâna nici nu a vrut să audă: ești tinerică și tiganii fac râs din le tinere".

La Piața Centrală, m-am așezat cuminte la intrarea dinspre strada Tighina. De o parte a porții cerșea o femeie oarbă, iar de cealaltă - o tigancă în haine negre. Față îi era acoperită cu o broboadă murdară. Într-o mână ținea o cărjă, iar cu cealaltă își făcea de zor cruce. Un miros acru de varză împuștată stăruia peste tot. Apariția unui "concurrent" i-a pus pe toți pe roate. Într-o clipă, o săzui pe cea cu cărja lângă mine. "Tu cu cine lucrezi?", asta a fost prima ei întrebare. Am tăcut. Atunci m-am amenințat că îmi va trage "un costală în cap, dacă nu mă car de aici". I-am spus povestea mea. S-a bucurat. Mi-a spus că de măfincă va avea ea grija de mine, ea îmi va fi *krișa*, și că foarte curând vom *sta prietene*. Eu însă va trebui să-mi împart câștigul cu ea. Am primit propunerea, fără a mai negocia condițiile "contractului".

La Piața Centrală m-am făcut cu un mire

În celălalt capăt al pieței am fost "agățată" de un boschetar de vreo 40 de ani. M-am întrebat și acesta cu cine lucrează și s-a arătat tare mulțumit când a aflat că sunt "singurică". Avea același "echipament" ca și tigana - haine murdare și o cărjă. Față îi era bugedă de betie, buzele îi erau crăpate, iar cei trei dinți care îi mai rămăseseră îi erau negri. Mi-a spus că voi merge să trăiesc la el. "Dacă o să fii cuminte și-o să te culci numai cu mine, eu o să am grija de tine". Ca semn de dragoste, mi-a ferit de pe față o suviță de păr. Îngreșată, era căt pe ce să tipă. M-a cuprins frica. Mă temeam că nu voi putea scăpa de el. Înțindu-mă de

braț, "amițul" a început să cerșească. Își făcea omul meseria. Sub un pretext fals, m-am descotorosit de "logodnic", retrăgându-mă după niște lazi cu gunoi. Adio, noroace! În piață nu mai aveam cale de întoarcere. Mi le blocase pe toate "mirele".

O cerșetoare dolarizată

Cei care au trecut pe lângă Ministerul de Interne nu au putut să nu observe o tigancă bătrână, îmbrăcată într-un palton albastru. Stă în genunchi, cu fruntea lipită de asfaltul rece, și tremură din tot corpul de parcă o zghihie să nu-i mai spun pe nume. M-am apropiat de ea și am rugat-o, amabilă - "dacă nu e prea ocupată" - să mă învețe și pe mine a cerșit. După ce s-a gândit puțin, mi-a poruncit să merg într-o curte interioră alăturată. Tigana mi-a făcut semn cu cărja să-o iau la vale. De frică, înima mi s-a făcut căt un purice. Neam oprit în spatele magazinului "Bucuria". Tigana nu mai tremura. Si-a îndreptat spinarea. Era voinică și arăta bine. Nu părea să aibă mai mult de 40 de ani. "Nu cumva o face și ea pe "orfana Sfeta"? - m-am întrebat, uimită.

Înainte de a începe interrogatoriul, a scos de sub fuste un pachet de "Doina". Își aprinse o țigară și trase lacom

din ea. Între două fumuri, mă luă la întrebări mai rău ca pe Zoia Kosmodemianskaia. Nu părea să credă povestea mea. Mi-a cerut să-i arăt *sprafca* de la casa de copii. I-am spus că n-am. Acum nu mai jucam teatru. De frică, abia mai vorbeam.

"Sfetunia, dacă ai să fii cuminte și n-ai să umbli cu băieții, o să te țin pe lângă mine. Te voi crește ca pe o fiică a mea. Eu am patru copii, dar i-am dus la internat. Vezi că-s mai bună la suslet decât mă-tă, ea te-a lepădat ca pe-o tâncă. Casa mi s-a dărămat, acum noi vom lucra împreună, să adunăm bani pentru altă casă. Poate ne mutăm în Ucraina, poate rămânem în Moldavia. În Ucraina trăiește o soră de a mea. De mâine, vom umbla cu cerul împreună. Văd că ești curățică, îmbrățică - vei căștiga bine. O să te pun într-un cărucior pentru invalizi, și-oi înveli picioarele, ca oamenilor să li se facă milă de tine. Din când în când să-ți faci cruce. Dacă cineva de la poliție se va agăta de tine, să le spui că ești cu mătușa Vera, ei mă știu toți", m-a instruit *stăpâna*.

Banii n-au miroș

Dintr-o plasă vărgată, mototolită, din cele pe care le vând în piață tiganii,

mătușa Vera a scos un sumuiag de lei boțiți și terfeliti. Am întrebat-o cât câștigă într-o zi. "În zilele fără noroc fac doar 30 de lei, în celelalte ajung până la 60. Cel mai mult câștigă copiii invalidi îmbrăcați în haine curate. Așa că fac câte 80 - 90 de lei pe zi, dacă stau în locuri pe unde e multă lume, în centrul sau în bazar".

A scos din *poșeta* ei slinoasă 130 de lei. Mi i-a pus în mână și m-a trimis la casa de schimb valutar din magazinul "Bucuria", să-i cumpăr 10 dolari. Casierul de *exchange* și-a pironit privirea în hainele mele, a ezitat o clipă, dar mi-a dat cei 10 dolari. Banii nu au miroș. Așa este. Dolarii, totuși, baba nu-i ținea în *poșetă*. În căptușeala paltonului avea cusut un buzunar, prinț la gură cu un bold. De acolo a scos un portmoneu frumos de piele, în care dolarii au încăput neîndoiați. Eram curiosă să știu cătă avea, dar *stăpâna* nu i-a numărat. Am băgat de seamă că avea cel puțin vreo zece bancnote.

Evadarea

După ce m-am așezat în locul ei, mi-a dat ultimele instrucțiuni și a plecat. Aveam de cerșit o oră. La 16.00 trebuia să plecăm cu trenul "acasă", la Călărași. Acum nu vedeam nici măcar papucii trecătorilor. În față mea se deschidea un hâu. Îmi părea că măiniile cerșetorilor pe care ii cunoșcusem în acea zi vroiau să mă tragă în prăpastie, la ei. Mă simțeam pierdută. Nu puteam, acum, să mai ezit nici măcar o clipă. Am sărit în picioare și am luat-o la fugă. Probabil că am traversat bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt pe roșu. Mașinile clacsonau. Cățiva șoferi au scos capetele afară, înjurându-mă - "Calica naibii..." Nu-mi păsa. Lăsam în urmă o lume străină și hidroasă, alcătuită totuși din oameni sau, cum zic cei de la ONU, din "ființe umane". Nu cred că voi mai avea curajul să mă întorc în ea vreodată.

Chiar și de dragul unui reportaj de senzație.